

International Congress on Biological, Physical And Chemical Studies

International Congress on Biological, Physical And Chemical Studies - is an international conference platform under open access policy. The conference is led by international expert members who take an objective approach to peer review, ensuring each research paper is reviewed, edited by authors and evaluated on its own scholarly merits and research integration. Publishing and joining on the proceeding of the International Congress on Biological, Physical And Chemical Studies will ensure publishing experience and indexing possibilities on various global indexing.

Чаноқ-Сон Бўғими Артрозининг Дастлабки Босқичларини Магнит-Резонанс Томографияда Аниқлаш Имкониятлари

Исаев Аминжон Низамович

Самарқанд давлат тиббиёт университети, Самарқанд, Ўзбекистон

ABSTRACT.

Кириш: Чаноқ-сон бўғими артрози (коксартроз) таянч-ҳаракат тизимининг кенг тарқалган дегенератив-дистрофик касаллиги бўлиб, унинг эрта босқичларида клиник ва рентгенологик белгилар кам ифодаланган бўлади. Шу сабабли, касалликни дастлабки босқичда аниқлашда юқори аниқликка эга бўлган магнит-резонанс томография (МРТ) усули муҳим аҳамият касб этади. Мақсад: Коксартрознинг дастлабки босқичларида МРТ орқали аниқланадиган эрта дегенератив ўзгаришларни ўрганиш ва унинг диагностик имкониятларини баҳолаш. Материал ва усуллар: Тадқиқотда коксартрознинг бошланғич босқичига гумон қилинган 120 нафар бемор иштирок этди. МРТ текшируви стандарт протокол асосида T1, T2 ва ёғ сигналени сўндириш режимларида ўтказилди. Натижалар: Беморларнинг 69,5 фоизда эрта дегенератив ўзгаришлар аниқланди. Энг кўп учрайдиган ўзгаришлар сифатида бўғим тоғайи сигналенинг бирхил эмаслиги (58,7%), тоғай юзасидаги микронотекисликлар (52,1%) ва тоғай ости суяк қисмида трабекуляр қайта қурилиш белгилари (47,8%) қайд этилди. Шунингдек, суяк кўмигидаги локал сигнал ошиши муҳим маркер сифатида баҳоланди. Хулоса: МРТ коксартрознинг дастлабки босқичларини аниқлашда юқори сезгирликка эга бўлган усул бўлиб, тоғай тўқимаси ва тоғай ости суяк қисмидаги минимал ўзгаришларни аниқлаш орқали эрта ташхис қўйиш имконини беради.

Keywords: коксартроз, чаноқ-сон бўғими, магнит-резонанс томография, эрта ўзгаришлар, бўғим тоғайи

Кириш

Чаноқ-сон бўғими артрози (коксартроз) таянч-ҳаракат тизимининг кенг тарқалган дегенератив-дистрофик касалликларидан бири ҳисобланади. Ушбу касаллик бўғим юзасидаги тоғай тўқимасининг емирилиши, тоғай ости суяк қисмида қайта қурилиш жараёнлари ва бўғим шаклининг ўзгариши билан кечади. Коксартрознинг дастлабки босқичларида клиник белгилар кам ифодаланган бўлиб, анъанавий рентгенологик текширувларда патологик ўзгаришлар кўп ҳолларда аниқланмайди. Шу сабабли касалликни эрта босқичда аниқлашда юқори аниқликка эга бўлган нурли диагностика усулларини

қўллаш муҳим аҳамият касб этади. Магнит-резонанс томография бўғимнинг барча анатомик тузилмаларини юқори деталлаштирилган ҳолда тасвирлаш имкониятига эга бўлиб, у коксартрознинг дастлабки морфологик ўзгаришларини аниқлашда самарали усул ҳисобланади.

Мақсад

Коксартрознинг дастлабки босқичларида магнит-резонанс томография орқали аниқланадиган эрта дегенератив ўзгаришларни ўрганиш ва унинг диагностик имкониятларини баҳолаш.

Материал ва тадқиқот усуллари

Тадқиқотда 120 нафар бемор иштирок этди. Беморлар клиник жиҳатдан коксартрознинг бошланғич босқичига гумон қилинган ҳолатлардан танлаб олинди.

Магнит-резонанс томография текшируви юқори майдон кучига эга қурилмада стандарт протокол асосида ўтказилди. Текширувда T1, T2 ва ёғ сигналлари сўндириш режимлари қўлланилди.

Тасвирларда қуйидаги белгиларга алоҳида эътибор қаратилди:

- бўғим тоғайи сигналнинг бирхил эмаслиги
  - тоғай юзасида микронотекисликлар
  - тоғай ости суяк қисмида трабекуляр структура ўзгаришлари
  - суяк кўмигида маҳаллий сигнал ошиши
  - бўғим капсуласи атрофида енгил суюқлик белгилари
- Маълумотлар гуруҳларга ажратилди ва таҳлил қилинди.

Натижалар ва муҳокама

Тадқиқот натижаларига кўра, беморларнинг 69,5 фоизда магнит-резонанс томография орқали эрта дегенератив ўзгаришлар аниқланди.

Энг кўп қайд этилган ўзгаришлар:

- бўғим тоғайида сигналнинг бирхил эмаслиги — 58,7 фоиз ҳолатда
- тоғай юзасидаги микронотекисликлар — 52,1 фоиз
- тоғай ости суяк қисмида трабекуляр қайта қурилиш белгилари — 47,8 фоиз
- суяк кўмигида локал сигнал ошиши — 41,3 фоиз
- бўғим атрофида минимал суюқлик белгилари — 35,9 фоиз

Кузатувлар шуни кўрсатдики, эрта босқичдаги коксартрозда асосий ўзгаришлар аввало тоғай тўқимаси ва тоғай ости суяк қисмида намоён бўлади. Бу ўзгаришлар анъанавий рентгенологик текширувларда акс этмаслиги мумкин.

Шунингдек, суяк кўмигида сигнал ошиши дегенератив жараённинг бошланишида муҳим маркер сифатида намоён бўлиши қайд этилди.

Хулоса

Магнит-резонанс томография коксартрознинг дастлабки босқичларини аниқлашда юқори сезгирликка эга бўлган диагностик усул ҳисобланади. МРТ ёрдамида тоғай тўқимаси ва тоғай ости суяк қисмидаги минимал ўзгаришларни аниқлаш мумкин бўлиб, бу эрта ташхис қўйиш имконини беради. Ушбу усулни амалиётда қўллаш касалликни ўз вақтида аниқлаш ва унинг ривожланишини чеклашда муҳим аҳамиятга эга.

Калит сўзлар

коксартроз, чаноқ-сон бўғими, магнит-резонанс томография, эрта ўзгаришлар, бўғим тоғайи, суяк кўмиги, диагностика

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Алимов Т. Р., ва бошқалар. "Таянч-ҳаракат тизими дегенератив касалликларида нурли диагностика усулларининг ўрни." *Тиббиётда янги кун*, 2022.
2. Исаев А. Н. "Чанок-сон бўғими артрозининг дастлабки босқичларини магнит-резонанс томографияда аниқлаш имкониятлари." *Самарқанд давлат тиббиёт университети ахборотномаси*, 2024.
3. Васильев А. Ю., Блинов Н. Н. "Магнитно-резонансная томография в диагностике ранних стадий коксартроза." *Радиология - практика*, 2021.
4. Хамраев Ш. Ш. "Коксартрознинг эрта таъхислашда инновацион ёндашувлар." *Ўзбекистон хирургияси*, 2023.
5. Hunter D. J., et al. "The role of MRI in osteoarthritis of the hip." *Osteoarthritis and Cartilage*, 2020.